

Københavns Kommune

**Revisionsberetning for 2010
vedrørende årsregnskabet**

15. september 2011

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Indledning	1
2. Revision af årsregnskabet	1
2.1 Årsregnskabet	1
2.2 Konklusion på revisionen	1
2.2.1 <i>Den uafhængige revisors påtegning</i>	2
2.2.2 Uddybning af konklusionen på revisionen - årsregnskabet	3
2.2.3 Uddybning af konklusionen på revisionen – forvaltningsrevision, jf. afsnit 5	8
2.3 Revisionsstrategi	9
2.4 Drøftelser med ledelsen om besvigelser	10
2.5 Væsentlige revisionsområder	11
3. Revisionsbemærkninger	12
3.1 Omkostningsdisponering og udbetalinger	14
3.1.1 Risiko for fiktive og uautoriserede transaktioner	14
3.1.2 Vejledning fra Koncernservice vedrørende udvidet budgetopfølgning	15
3.1.3 Vedligeholdelseefterslæb på kommunens ejendomme	16
3.1.4 Periodiseringsfejl af lønrefusion	17
3.2 Indtægter	17
3.2.1 Omkostningskalkulationer for madservice på plejehjemmene	17
3.2.2 Administration af brugerbetaling	20
3.3 Omkostningsbaserede regnskab	22
3.3.1 Sociale tilgodehavender	22
3.3.2 Tab på boliglån	22
3.3.3 Kommunens gæld til staten	23
3.3.4 Tjenestemandspensionsforpligtelse	23
3.3.5 Anlægsaktiver	23
3.3.6 Anlægskartoteket	25
3.4 Bevillingssystemet	26
3.4.1 Kontrol af bevillinger	26
3.4.2 Eventualforpligtelser	27
3.5 Revisionsbemærkninger for 2009, der videreføres i 2011	27
4. Redegørelse for den udførte finansielle og juridisk-kritiske revision	31
4.1 Skatter, tilskud og udligning	31
4.2 Øvrige indtægter og udgifter	31
4.3 Balanceposter	31
4.4 Låneoptagelse	32
4.5 Obligatoriske oversiger til regnskabet	32
4.5.1 Oversigten "Omkostningskalkulationer for personlig og praktisk hjælp 2010"	32
4.5.2 Oversigten over "Garantier, eventualrettigheder og forpligtelser"	32

4.5.3 Oversigten "Redegørelse for arbejde udført for andre offentlige myndigheder i 2010"	32
5. Redegørelse for den udførte forvaltningsrevision	33
5.1 Observationer vedrørende ledelsestilsyn	34
5.2 Observationer fra gennemgangen af indkøbsområdet	34
5.3 Observationer vedrørende mindreindtægter på statsrefusionsområdet	35
5.4 Temaundersøgelse af anlægsstyringen i Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF)	35
6. Øvrige oplysninger	36
6.1 Ledelsens regnskaberklæring	36
6.2 Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet	36
6.3 Eftersyn af Borgerrepræsentationens beslutningsprotokoller og overholdelse af god bogføringsskik	37
6.4 Andre opgaver	38
7. Afslutning	38
7.1 Erklæring	38
Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv.	39

Revisionsberetning for 2010 vedrørende årsregnskabet

1. Indledning

Vi har afsluttet revisionen af årsregnskabet for 2010 for Københavns Kommune. Omfang og væsentlige observationer samt konklusioner fra revisionen fremgår af denne beretning. I beretningen gives revisionsbemærkninger til væsentlige forhold.

Observationer og forventede revisionsbemærkninger har tidligere været forelagt forvaltningerne i et direktionsnotat til hver forvaltning. Direktionsnotaterne er fremsendt til direktionerne, og har dannet grundlag for en orientering af de respektive udvalg.

I nærværende beretning afgives de endelige revisionsbemærkninger til kommunens besvarelse.

Denne beretning omfatter revisionen af årsregnskabet for 2010. Vi har endvidere afgivet beretninger om sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion, samt om kommunens administration af byfornyelsesområdet for 2010.

2. Revision af årsregnskabet

2.1 Årsregnskabet

Det af os reviderede årsregnskab omfatter årsregnskab (siderne 23 - 38 i årsrapporten) samt Udvalgsregnskaber og obligatoriske oversigter, siderne 1 - 260, der udviser følgende hovedtal:

	<u>2010</u> <u>mio.kr.</u>	<u>2009</u> <u>mio.kr.</u>
Udgiftsbaseret resultat, overskud i 2010	501,2	-1.906,4
Omkostningsbaseret resultat, overskud i 2010	1.605,3	-1.499,4
Aktiver	51.661,9	53.624,8
Egenkapital	21.673,3	25.821,9

Borgerrepræsentationen godkendte regnskabet til oversendelse til revisionen den 26. maj 2011.

2.2 Konklusion på revisionen

Som afslutning på revisionen har vi forsynet kommunens regnskab med nedenstående revisionspåtegning. Revisionspåtegningen er todelt. En påtegning vedrørende den finansielle og juridisk-kritiske revision af årsregnskabet og en erklæring vedrørende forvaltningsrevisionen.

2.2.1 Den uafhængige revisors påtegning

Til Borgerrepræsentationen

Vi har revideret årsregnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2010 omfattende årsregnskab (siderne 23 - 38 i årsrapporten) samt Udvalgsregnskaber og obligatoriske oversigter, siderne 1 - 260. Årsregnskabet aflægges efter reglerne i Budget- og regnskabssystem for kommuner.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystem for kommuner. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført vores revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder, god offentlig revisionsetik og kommunens revisionsregulativ. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for kommunens udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af kommunens interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige, samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2010 samt af resultatet af kommunens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2010 i overensstemmelse med Budget- og regnskabssystem for kommuner. Det er ligeledes vores opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der understøtter, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Erklæring om udført forvaltningsrevision

I forbindelse med den finansielle revision af kommunens årsregnskab for 1. januar – 31. december 2010 har vi foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen.

Ledelsens ansvar

Ledelsen har ansvaret for, at der etableres retningslinjer og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved kommunens forvaltning.

Revisors ansvar og den udførte forvaltningsrevision

I overensstemmelse med god offentlig revisionskik har vi for udvalgte forvaltningsområder undersøgt, om kommunen har etableret forretningsgange, der understøtter en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning. Vores arbejde er udført med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at forvaltningen på de udvalgte områder er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Konklusion

Ved den udførte forvaltningsrevision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen i regnskabsåret 1. januar – 31. december 2010 på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

2.2.2 Uddybning af konklusionen på revisionen - årsregnskabet

Denne beretning opsummerer de forhold, som vores gennemgang af kommunens regnskab har givet anledning til. De væsentligste konklusioner er følgende:

Omkostningsdisponering og udbetalinger, jf. afsnit 3.1

Vi har gennemgået kontroller i Kommunens Økonomisystem, KØR, med fokus på processen for registrering og betalinger af omkostninger. Vi har herved identificeret svagheder i relation til kontrol af attestation af omkostninger, funktionsadskillelse med henblik på forebyggelse af fejlagtige udbetalinger og håndtering af kreditnotaer. En mere detaljeret beskrivelse af dette forhold er medtaget i direktionsnotaterne til forvaltningerne. Som følge heraf vurderer vi, at der på en række områder bør foretages

forbedringer, såfremt forretningsgange og interne kontroller skal udgøre et hensigtsmæssigt fundament til at sikre korrekt registrering af omkostninger samt forebyggelse af besvigelser. Det er vores vurdering, at den igangværende implementering af KØR Workflow vil imødegå nogle af disse svagheder i de interne kontroller i forhold til attestation og anvisning, men der vil fortsat være behov for vurdering af, om der bør implementeres funktionsadskillelse på nogle områder under hensyntagen til risiko og væsentlighed, eller om implementering af kompenserende kontroller vil være tilstrækkeligt. Her tænker vi særligt på kommunens centre og institutioner, hvor der ikke altid er et tilstrækkeligt antal ansatte til at sikre effektiv funktionsadskillelse, samt ansatte i kommunens forvaltninger, som har eneprokura til attestation og anvisning af omkostninger. Koncernservice er ved at udarbejde vejledning til udvidet budgetopfølgning på fakturaer, som kun har én godkender. Dette arbejde er ikke tilendebragt endnu og derfor ikke implementeret i forvaltningerne.

Københavns Ejendomme (KEjd)

KEjd administrerer kommunens egne og lejede ejendomme samt varetager anlægs- og vedligeholdelsesopgaver for hovedparten af kommunens ejendomme. Ifølge forvaltningens egen opgørelse er der et betydeligt vedligeholdelsesmæssigt efterslæb, svarende til ca. kr. 2,6 mia. Hertil kommer, at KEjds grundbudget til akut og planlagt vedligeholdelse i 2010 ikke har været tilstrækkeligt til at udbedre alle såkaldte T1-forhold, som omfatter arbejder, der skal udføres, idet der er risiko for personskade eller nedbrud. Det er på dette grundlag vores vurdering, at der er risiko for, at det skønnede vedligeholdelsesefterslæb på Københavns Kommunes ejendomme forværres som følge af fortsat manglende rettidig vedligeholdelse.

Periodiseringsfejl af lønrefusion

Københavns Kommune har i alle udvalg modtaget og bogført lønrefusion i regnskab 2011, som rettelig vedrører lønrefusionsindberetninger i 2010. Dette er i strid med kommunens anvendte regnskabspraksis. Beløbet udgør i alt 151,4 mio.kr. Nettopåvirkningen på driftsregnskabet er ikke opgjort, men skønnes at være uvæsentligt som følge tilsvarende periodiseringsfejl i tidligere år. I det år, hvor kommunen vælger at indtægtsføre lønrefusion i overensstemmelse med regnskabspraksis, vil det medføre merindtægter i driftsregnskabet svarende til årets lønrefusionsindberetning, der for 2010 udgør 151,4 mio.kr.

Administrationen af indtægter, jf. afsnit 3.2

Vores revision af kommunens indtægtsadministration har været fokuseret på brugerbetalingerne under Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen. Vi har flere steder konstateret manglende overholdelse af ministerielle bekendtgørelser og vejledninger samt kommunens "Retningslinjer for indtægtsadministration". Vores bemærkninger vedrører behovet for generel forbedring af takstoversigten i kommunens budget, at nye forretningsgangsbeskrivelser skal udarbejdes og ajourføres, at der ikke var sket rettidig implementering af en ny bekendtgørelse, at der ikke i flere år har været udarbejdet omkostningskalkulationer ved taksten for madservice på plejehjemmene, samt at kommunen er

påført et økonomisk tab som følge af manglende regulering af husleje, el og varme. Det er vores vurdering, at der er et betydeligt behov for, at der fremover tilrettelægges systemer og processer, der sikrer, at indtægtsadministrationen lever op til gældende bestemmelser, og at kommunen oppebærer de indtægter, som den er berettiget til.

Omkostningsbaserede regnskab, jf. afsnit 3.3

Det omkostningsbaserede regnskab består af det udgiftsbaserede regnskab (bevillingsregnskabet) med tillæg af de omkostningsbaserede poster, som overordnet set udgøres af de store poster i balancen: Anlægsaktiver, tilbagekøbsrettigheder og tjenestemandspensionsforpligtelse.

Det er vores vurdering, at der fortsat er behov for øget ledelsesmæssigt fokus på kvalitetssikring af ikke rutinemæssige regnskabsafslutningsposter, idet vi fortsat konstaterer fejl ved vores revision af disse poster. Det drejer sig om fejl på grund af manglende registrering af anlægsaktiver, manglende kvalitetssikring af beløbsmæssige ændringer og fejlagtig rettelse af fejl fra tidligere år, fejl ved nedskrivning af tilgodehavender samt fejl ved bogføring af tjenestemandspensionsforpligtelsen. Fejlene i balancen har i mindre omfang konsekvens for den omkostningsbaserede resultatopgørelse. Det skal fremhæves, at fejlene ikke har effekt på bevillingsregnskabet, og at de heller ikke har likviditetsmæssig betydning. Konstaterede fejl i forbindelse med revisionen er oplistet i afsnit 6.2 "Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet".

Da der, jf. afsnit 6.2 "Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet", primært er tale om klassifikationsfejl mellem aktiver, passiver og egenkapital vurderer vi ikke, at fejlene er væsentlige for regnskabslæseres forståelse af Københavns Kommunes regnskab, hvorfor vi ikke har taget forbehold herfor i vores revisionspåtegning.

Bevillingssystemet, jf. afsnit 3.4

Det er vores generelle opfattelse, at der i Københavns Kommune er tilrettelagt en velfungerende budgetopfølgingsproces til sikring af, at Borgerrepræsentationens bevillinger bliver overholdt.

Som i 2009 er der dog også i år konstateret nogle få bevillinger med et betydeligt merforbrug. De pågældende forvaltningers styring har således ikke været tilstrækkelig til at hindre merforbrug, og endvidere er der ikke som foreskrevet i den kommunale styrelseslov blevet indhentet tillægsbevilling hos Borgerrepræsentationen. Vi skal indskærpe, at de bevillingsmæssige regler overholdes.

Fejl i sager om sociale overførsler omfattet af statsrefusion, jf. vores særlige revisionsberetning for 2010 vedrørende disse områder

Vores revisionsbemærkninger og kommentarer til disse områder fremgår af vores revisionsberetning for 2010 vedrørende de sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion.

Revisionsbemærkningerne vedrører især Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

Revisionen har i flere år konstateret høje fejldele på de refusionsbærende områder.

Det er på denne baggrund vores opfattelse, at der for kommunen er behov for at iværksætte ekstraordinære tiltag.

Vi skal derfor anbefale til overvejelse, at der gennemføres undersøgelse og vurdering af muligheden for at foretage organisatoriske ændringer af tilrettelæggelsen af forvaltningernes interne kontrol, herunder en samling af de personelle kompetencer på området. Desuden bør det overvejes at forbedre sikkerheden for, at forvaltningernes forståelse af de gældende statsrefusionsregler er i overensstemmelse med opfattelsen i ressortministerierne, for eksempel ved etablering af en proces om forelæggelse af relevante juridiske problemstillinger for pågældende ministerium.

Socialforvaltningen: Der er i lighed med 2009 konstateret en meget stor fejlandel ved den stikprøvevise sagsgennemgang. Gennemgangen har således givet anledning til bemærkninger i 67% af de gennemgåede sager – både fejl med og uden udbetalings- eller refusionsmæssig betydning. Vi har gjort opmærksom på, at flere problemstillinger skal afklares i Socialministeriet, inden den refusionsmæssige konsekvens kan opgøres.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen: *Der er i lighed med 2009 konstateret en stor fejlandel ved den stikprøvevise sagsgennemgang. Vi har i forbindelse med vores gennemgang af personsager konstateret fejl i ca. 23% af de udtagne sager inkl. gennemgang af sager vedrørende flexjob og ledighedsydelse, og på enkeltområder er der konstateret betydeligt højere fejlprocenter (fejlprocenten ekskl. gennemgang af sager vedrørende flexjob og ledighedsydelse ligger på ca. 60%).*

Det er vores vurdering, at der på grund af de betydelige fejldele på det refusionsbelagte område er en forøget risiko for, at staten pålægger kommunen at foretage en fornyet sagsgennemgang med den eventuelle konsekvens, at der skal foretages tilbagebetaling af statsrefusion.

Revisionsbemærkninger for 2009, der videreføres i 2011, jf. afsnit 3.5

I forbindelse med revisionen for 2010 har vi fået afklaret 10 ud af 25 revisionsbemærkninger rejst i 2009, hvorefter 15 revisionsbemærkninger videreføres til 2011.

Forvaltningerne har også iværksat initiativer i relation til de videreførte revisionsbemærkninger, efterfølgende omtales de væsentligste områder: Lønområdet og It-området. Da vi ikke har haft mulighed for at gennemføre test af disse initiativer i 2010, vil vi følge op herpå i forbindelse med revisionen for 2011.

Løn

Koncernservice er ansvarlig for samarbejdet med KMD om outsourcingaftalen for løndrift. Det er vores vurdering, at løndriften i denne sammenhæng er velfungerende. Således foretager KMD løbende afstemning af balancekontiene på lønområdet, og der sker afklaring af afstemningsposterne. Der er endvidere taget initiativ til i 2011 at udarbejde en samlet afstemning af, om lønomkostninger fra løn-systemet konteres korrekt i kommunens regnskab. Der foretages ikke en afstemning af kommunens lønudgifter til de lønoplysninger som er indberettet til SKAT. Vi opfordrer ligeledes til, at denne afstemning udarbejdes.

Intern Revision har i forbindelse med ovennævnte afstemning påpeget, at der ikke er etableret et entydigt kontrol- og transaktionsspor mellem KMD-lønssystemet og kommunens økonomisystem KØR. Økonomiforvaltningen er enig i Intern Revisions vurdering. Dette vil vi foretage opfølgning på i forbindelse med revisionen for regnskabsåret 2011.

Vi har konstateret, at der i 2010 er udarbejdet tværgående forretningsgange for hele lønområdet med det formål at indføre ensartede, effektive og synlige kontroller ved administration af lønområdet, særligt i form af funktionsadskillelse og overvågende kontroller, der forventes at reducere risikoen for, at tilsigtede og utilsigtede fejl begås. Da de tværgående forretningsgange og tilhørende kontroller ikke har været implementeret hele året, har vi ikke kunnet basere vores revision herpå. Implementeringen af de nye forretningsgange og interne kontroller vil blive testet i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2011. Vores revision af lønomkostninger for 2010 har, som følge af manglende implementering af forretningsgange og kontroller, været baseret på et udvidet omfang af stikprøvevis lønsags-gennemgang på tværs af forvaltningerne. Det skal bemærkes, at vi ved vores revision på lønområdet primært har konstateret fejl på lønrefusionsområdet.

Generelle it-kontroller

Generelle it-kontroller er kontroller i relation til drift, sikkerhed og vedligeholdelse af den fælles it-infrastruktur for kommunen. På baggrund af vores revision af de generelle it-kontroller, som vi har vurderet relevante for at understøtte revisionen af årsrapporten for Københavns Kommune, har vi identificeret følgende væsentlige områder til forbedring:

Koncernservice:

- *Der er ikke udarbejdet en overordnet og ledelsesgodkendt it-risikoanalyse, som dækker de områder og aktiviteter, der varetages af Koncernservice.*
- *Der er ikke udarbejdet en it-beredskabsplan for kommunen og for Koncernservice. Beredskabsplanlægningen bør tage udgangspunkt i den ovenfor nævnte it-risikoanalyse.*
- *Den opsatte sikkerhed i kommunens Windows lokalnetværk er på en række områder ikke betryggende, og sikkerheden i Windows områderne for de enkelte forvaltninger afviger en del fra hinanden.*

- *Kontroller for periodisk opfølgning på tildelte rettigheder udføres ikke konsekvent, hvilket gennemgangen af oprettede brugere i Windows lokalnetværket bekræfter (ansvaret for forholdet ligger i forvaltningerne for egne brugere).*
- *Vi har konstateret væsentlige svagheder i administrationen af en udvalgt firewall.*

BRAND (Navision i Brandvæsenet)

- *Den opsatte sikkerhed i SQL-databaser er på en række områder ikke betryggende.*
- *I Brand er der ikke en dokumenteret proces for oprettelse og nedlæggelse af brugere.*

Vi kan oplyse, at Københavns Kommune har udarbejdet detaljerede handlingsplaner for alle væsentlige anbefalinger afgivet i forbindelse med sidste års revision, og det er over for os oplyst, at planerne bliver gennemført som forventet.

2.2.3 Uddybning af konklusionen på revisionen – forvaltningsrevision, jf. afsnit 5

Forvaltningsrevisionen omfatter vores vurdering af, om kommunens ledelse har etableret retningslinjer og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen. På en række områder har vi ved revisionen gjort observationer, som efter vores opfattelse er udtryk for, at forvaltningen ikke er hensigtsmæssigt tilrettelagt. Observationerne indgår helt eller delvist i vores revisionsbemærkninger, jf. efterfølgende afsnit 3. Det drejer sig om følgende områder:

Observation nr. 1: Ledelsen i Koncernservice under Økonomiforvaltningen har endnu ikke udarbejdet en vejledning om udvidet budgetopfølgning for fakturaer, der kun har én godkender, jf. afsnit 3.1.2

Observation nr. 2: Københavns Ejendomme under Kultur- og Fritidsforvaltningen har opgjort vedligeholdelseefterslæbet vedrørende udvendig vedligeholdelse af kommunens ejendomme til ca. 2,6 mia. kr. Det er vores vurdering, at vedligeholdelseefterslæbet forværres som følge af fortsat manglende rettidig vedligeholdelse, jf. afsnit 3.1.3

Observation nr. 3: Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har ikke i flere år udarbejdet generelle omkostningskalkulationer vedrørende taksten for madservice på plejehjemmene. Dette har efter vores opfattelse medført risiko for et forringet økonomisk styringsgrundlag for udgifterne til madservice på plejehjemmene, jf. afsnit 3.2.1.

Observation nr. 4: Socialforvaltningens administration af indtægter fra brugerbetaling har vist betydelige fejl og mangler. Det er vores opfattelse, at Socialforvaltningen fremover vil tilrettelægge systemer og processer, der sikrer, at indtægtsadministrationen lever op til gældende bestemmelser og samtidig sker ved en effektiv ressourceanvendelse. Der kan efter vores opfattelse med fordel etableres en enhed i Socialforvaltningen, der forestår den overordnede administration af indtægterne, jf. afsnit 3.2.2.

Disse observationer sammenholdt med observationerne under vores øvrige forvaltningsrevision, jf. afsnit 5, viser, at der fortsat i forvaltningerne er behov for at identificere og implementere tiltag på de forvaltningsområder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

Vi forventer, at der ledelsesmæssigt fokuseres herpå i forvaltningernes risikostyringsprocesser.

2.3 Revisionsstrategi

Med udgangspunkt i styrelseslovens bestemmelser og revisionsregulativet har vi foretaget en vurdering af revisionsopgavens indhold og omfang. Revisionen er baseret på en forventning om, at der er tilrettelagt et velfungerende internt kontrolsystem og en pålidelig bogføring. Det forventes herved, at det overordnede kontrolmiljø og de organisatoriske rammer understøtter et velfungerende ledelses- og kontrolsystem, og at der på de enkelte aktivitetsområder er beskrevet og implementeret interne kontroller, som reducerer risikoen for væsentlige fejl til et acceptabelt niveau.

Vi har ved tilrettelæggelsen af revisionen lagt særlig vægt på kommunens regnskabs- og økonomistyringssystemer. Disse områder omfatter især:

- kommunens generelle it-anvendelse, herunder de grundlæggende krav til transaktions- og revisionsspor
- kommunens grundlæggende regnskabsrutiner og tilknyttede forretningsgange, herunder afstemningsrutiner
- kommunens væsentligste økonomiske transaktionskæder, herunder:
  - lønområdet
  - disponering af omkostninger og anvendelse af betalingssystemer
  - overførsler til personer omfattet af statsrefusion

Vores gennemgang har vist, at der ikke på alle områder er tilrettelagt velfungerende kontroller. Det omfatter blandt andet generelle it-kontroller, dokumentation for udførte kontroller på lønområdet og kvalitetssikring af det omkostningsbaserede regnskab. På disse områder har vi derfor været nødt til at udvide revisionen, således at omfanget af den stikprøvevise gennemgang af sager, bilag og afstemninger har været større end oprindeligt planlagt. Vores observationer og anbefalinger på de enkelte revisionsområder er gennemgået nedenfor.

Revisionen planlægges og udføres på grundlag af en systematisk risikovurdering, således at hovedvægten lægges på de poster i årsregnskabet, de dele af kommunens regnskabs- og rapporteringssystemer samt øvrige forretningsgange, hvor vi vurderer, at risikoen for væsentlige fejl er størst.

Ved revisionen efterprøves, om årsregnskabet er rigtigt, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Borgerrepræsentationens øv-

rige beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere vurderes det, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet bogføringens og årsregnskabet's rigtighed. I forbindelse hermed tester vi de interne kontroller i det omfang, vi finder det nødvendigt for revisionen af årsregnskabet. I henhold til revisionsstrategien gennemgår vi alle væsentlige områder samt andre udvalgte områder.

For yderligere redegørelse for revisionens formål, udførelse og omfang, revisors rapportering samt ansvarsfordelingen mellem ledelse og revisor, henvises til vores tiltrædelsesberetning af 24. februar 2009.

2.4 Drøftelser med ledelsen om besvigelser

I forbindelse med planlægning af vores revision har vi forespurgt ledelsen om risikoen for besvigelser (tilsigtede fejl).

Ledelsen har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er særlig risiko for besvigelser, og at kommunen har et effektivt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, herunder fejlinformation forårsaget af besvigelser. Ledelsen har oplyst, at der i enkelte mindre sager er konstateret mistanke om misbrug af kommunens midler, samt at kommunen har fulgt op herpå. Herudover har ledelsen ikke kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser. Vi skal bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsregnskabet som følge af besvigelser.

2.5 Væsentlige revisionsområder

Med udgangspunkt i vores kendskab til kommunen samt en overordnet vurdering af væsentlighed og risiko har vi identificeret de i skemaet oplistede væsentlige revisionsområder. Vi har vægtet betydningen af vores observationer på de enkelte revisionsområder ved hjælp af følgende symboler:

Symbol	Betydning
	Der er tale om graverende forhold, for eksempel i form af en sandsynlig lovovertrædelse eller en væsentlig tabsrisiko.
	Revisionsområdet vurderes som ikke betryggende, og der er behov for skærpet fokus fra ledelsen, da der er behov for væsentlige forbedringer. Afgørende/betydelige forhold, hvor vi anbefaler hurtig handling.
	Revisionsområdet vurderes som mindre betryggende, og der er behov for opmærksomhed fra ledelsen, da der er usikkerhed eller behov/mulighed for forbedringer.
	Revisionsområdet vurderes som relativt betryggende, og der er alene behov for forbedringer af mindre væsentlig karakter. Øvrige anbefalinger, herunder forhold der påvirker dagligdags aktiviteter.
	Revisionsområdet har ikke givet anledning til kommentarer.

Det bemærkes, at vurderingen gælder for det samlede område, således at der for detailområder kan være forhold, der adskiller sig fra den samlede vurdering.

Nedenfor har vi opstillet regnskabet væsentlige poster og markeret dem med vores konklusioner fra revisionen.

Område	Afsnit	Udgift- mio. kr.	Indtægt mio. kr.	Netto mio. kr.	Udgift i % af samlet resultat	Indtægt i % af samlet resultat	Observation	Revisions- bemærk- ninger
Revisionsområder relateret til resultatopgørelsen								
Skatter og udligning	5.1	2.588	-33.748	-31.160	6	74		
Løn	3.5	16.720		16.720	37			
Omkostningsdisponering og udbetalinger	3.1	14.512		14.512	32			1-4
Sociale områder med statsrefusion	5.2	8.794	-4.868	3.926	20	11		
Salg af pladser og brugerbetaling	5.3		-2.713	-2.713				5-6
Øvrige revisionsområder	5.4	2.276	-4.062	-1.786	5	9		
Udgiftsbaseret resultat				-501	100	100		
Omkostningsbaseret regnskab	3.3			-1.104				7-12
Omkostningsbaseret resultat				-1.605				
Område	Afsnit	Mio. kr.		% af i alt		Observation	Revisions- bemærk- ninger	
Revisionsområder relateret til balancen								
Materielle og immaterielle anlegg	3.5		14.734		29		11-12	
Finansielle anlægsaktiver	3.4		29.360		58			
Omsætningsaktiver	5.5		7.568		15			
Aktiver i alt			51.662		102			
Egenkapital	5.5		21.673		42			
Hensatte forpligtelser, herunder pension	3.4		21.615		42		10	
Langfristet gæld	5.5		4.647		9			
Kortfristet gæld	5.5		3.727		7			
Passiver i alt			51.662		100			
Øvrige revisionsområder								
Generelle it-kontroller	3.5							
Obligatoriske bilag til regnskabet	5.7							
Økonomistyring og bevillingssystemet	3.4						13	
Låneoptagelse	5.6							
Kasseeftersyn beholdninger og likvide konti	3.8							
Decentrale institutioner servicebesøg/beholdningseftersyn	3.8							

3. Revisionsbemærkninger

Vores revision af Københavns Kommunes årsregnskab for 2010 har i alt givet anledning til 27 revisionsbemærkninger.

Efterfølgende oversigt sammenfatter revisionsbemærkningerne nr. 1-14. Disse revisionsbemærkninger med uddybende forklaringer, samt med angivelse af hvilke udvalg hver bemærkning primært vedrører, fremgår af afsnit 3.1 – 3.5.

Revisionsbemærkning nr. 15 – 27 fremgår af vores revisionsberetning vedrørende de sociale områder med tilhørende bilag, hvortil der henvises.

I direktionsnotaterne til de enkelte forvaltninger, som er sendt til forvaltningerne i august 2011, og som danner grundlag for en orientering af udvalgene, indgår de foreløbige revisionsbemærkninger, som vedrører hvert udvalg. I direktionsnotaterne indgår endvidere en række forhold og kommentarer, som ikke har beretningsmæssig karakter, og som derfor kan behandles administrativt. Direktionsnotaterne er af forvaltningerne fremsendt til de respektive fagudvalg med direktionernes kommentarer indarbejdet i henhold til den procedure for revisionsrapportering, som er besluttet af Borgerrepræsentationen 11. februar 2010 (fast track).

Direktionerne har som nævnt givet deres foreløbige kommentarer til bemærkningerne heri og herunder angivet hvilke tiltag, der iværksættes samt frister. Vurderingen af ledelsens tiltag indgår i revisionen af kommunens regnskab for 2011. Vi kan generelt anføre, at direktionerne på langt hovedparten af områderne anerkender vores kommentarer og har iværksat eller planlægger at iværksætte tiltag til at imødekomme forholdene. Kommunens formelle besvarelse af de endelige revisionsbemærkninger, som fremgår af nærværende beretning, forelægges udvalgene og Borgerrepræsentationen efterfølgende.

Revisionsbemærkninger	Konklusion	Afsnit
Omkostningsdisponering og udbetalinger	!	3.1
1. Risiko for fiktive og uautoriserede transaktioner 2. Manglende vejledning fra Koncernservice vedrørende udvidet budgetopfølgning for fakturaer, der kun har én godkender m.m. 3. Vedligeholdelseefterslæb på 2,6 mia.kr. på Københavns Kommunes ejendomme 4. Periodiseringsfejl af lønrefusion		
Indtægter	X	3.2
5. Manglende omkostningskalkulationer for madservice på plejehjemmene 6. Betydelige fejl og mangler ved administration af brugerbetaling på botilbuddene		
Omkostningsbaserede regnskab	X	3.3
7. Sociale tilgodehavender er undervurderet med 624,1 mio.kr. 8. Mangelfuld registrering af tab på boliglån 9. Gælden til staten er overvurderet med 321,9 mio.kr. 10. Tjenestemandsforsikringen er overvurderet med 240,4 mio.kr. 11. Anlægsaktiver er undervurderet med 423,2 mio.kr. 12. Gentagen manglende kontrol af anlægskartoteket		

Revisionsbemærkninger	Konklusion	Afsnit
Bevillingssystemet	!	3.4
13. Flere forvaltningers økonomistyring har ikke været tilstrækkelig til at hindre merforbrug 14. Manglende eventualforpligtelser i kommunens regnskab		
Revisionsbemærkninger for 2009, der videreføres i 2011 Der videreføres i alt 15 revisionsbemærkninger fra 2009		3.5

3.1 Omkostningsdisponering og udbetalinger

3.1.1 Risiko for fiktive og uautoriserede transaktioner

Vi har gennemgået kontroller rettet mod risikoen for, at omkostninger er overvurderet, fordi der indgår poster, der vedrører fiktive eller uautoriserede transaktioner. Nøglekontroller på området er funktionsadskillelse, dels i forbindelse med godkendelse af omkostningstransaktioner, dels adgangen til stamdata. En effektiv funktionsadskillelse reducerer risikoen for, at tilsigtede og utilsigtede fejl begås, men det er ledelsens ansvar at tage stilling til effekten af manglende funktionsadskillelse på et givent område under hensyntagen til vurdering af risiko og væsentlighed.

I det opdaterede Kasse- og Regnskabsregulativ med bilag fremgår det af bilag 4.1

Bilag om bogføring, at

"I de tilfælde, hvor fakturaer kun godkendes af én person skal der hver måned foretages en udvidet budgetopfølgning (se note 6) af den budgetansvarlige, der skal sikre, at atypiske betalinger opdages, og at der tages skridt til at få korrigeret eventuelle fejl".

Det er i note 6 angivet, at

"De konkrete krav og retningslinjer for anvendelsen af udvidet budgetopfølgning fremgår af fælles forretningsgang for udvidet budgetopfølgning".

De i note 6 angivne fælles vejledninger er under udarbejdelse i Koncernservice og har ikke været implementeret i 2010.

I forhold til 2009 er der i forvaltningerne påbegyndt implementering af KØR Workflow, hvor der for autoriserede medarbejdere er oprettet beløbsgrænser for, hvor meget den enkelte kan godkende for alene. Grænserne svinger fra 0 kr., der svarer til, at der altid skal være to godkendere (funktionsadskillelse), til ubegrænset, hvor en person har eneprokura til at godkende alle transaktioner.

Koncernservice har - i forhold til 2009 - indført funktionsadskillelse for så vidt angår manuelt oprettede kreditorer, mens oprettelse af stamdata for nye leverandører, der sender e-fakturaer, fortsat sker automatisk, dog med kontrol af, at det er et validt CVR- eller SE-nummer. Tilsvarende sker ændring af betalingsinformationer på eksisterende kreditorer automatisk, hvorfor disse oprettelser/ændringer reelt foretages uden behørig funktionsadskillelse.

Der er i KØR Workflow indarbejdet kontroller, der betyder, at den enkelte medarbejder ikke kan ændre på den betalingsinformation, der er påført på den post, der godkendes, ligesom der er kontroller, der sikrer, at dubletter kan identificeres. Det er vores vurdering, at dette er effektive automatiske kontroller, der imødegår risikoen for, at en række utilsigtede fejl begås.

Disse kontroller dækker imidlertid ikke risikoen for, at tilsigtede fejl begås ved, at der bliver sendt elektronisk faktura til kommunen, der oprettes automatisk i stamdata uden behørig funktionsadskillelse og efterfølgende godkendes og sendes til betaling af en person med eneprokura.

Risiko for fiktive og uautoriserede transaktioner	
Revisionsbemærkning nr. 1	Prioritet
Vedrører: Økonomiudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Børne- og Ungdomsudvalget og Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	
Når den foreskrevne og udvidede budgetkontrol (stikprøver) ikke er implementeret, og der samtidig ikke sker en manuel verifikation af nye kreditorer og betalingsinformationer, vil der være en forøget risiko for, at regnskabet indeholder fiktive eller uautoriserede transaktioner. Risikoen er relateret til besvigelser, og vurderes ikke at kunne medføre væsentlige fejl i regnskabet.	

3.1.2 Vejledning fra Koncernservice vedrørende udvidet budgetopfølgning

I kommunens opdaterede Kasse- og Regnskabsregulativ med bilag fremgår det af bilag 4.1, Bilag om bogføring, at

de konkrete krav og retningslinjer for anvendelsen af udvidet budgetopfølgning fremgår af fælles forretningsgang for udvidet budgetopfølgning".

Vi har fået oplyst, at den fælles forretningsgang er under udarbejdelse i Koncernservice, og dermed ikke forelå, og var implementeret i 2010.

Vi finder, at de fælles retningslinjer bør udarbejdes og implementeres hurtigst muligt. Retningslinjerne bør også indeholde regler for dokumentation på forvaltningsniveau, således at det altid er muligt at få et overblik over, om den udvidede budgetkontrol er udført af de budgetansvarlige.

Manglende vejledning fra Koncernservice vedrørende udvidet budgetopfølgning for fakturaer, der kun har én godkender mm	
Revisionsbemærkning nr. 2	Prioritet
Vedrører: Økonomiudvalget	
Koncernservice har endnu ikke udarbejdet en vejledning om udvidet budgetopfølgning, der bl.a. skal imødegå risikoen for, at regnskabet indeholder fiktive eller uautoriserede transaktioner.	

3.1.3 Vedligeholdelseefterslæb på kommunens ejendomme

Vi har som led i vores revision af Københavns Ejendomme (KEjd) haft drøftelser med ledelsen omkring vedligeholdelsesstanden på Københavns Kommunes ejendomme. Vi har fået oplyst af ledelsen i KEjd, at der på nuværende tidspunkt forventes at være et vedligeholdelseefterslæb vedrørende uændelig vedligeholdelse på Københavns Kommunes ejendomme på ca. 2,6 mia.kr. I beløbet er fratrukket bevilget vedligeholdelsesarbejde på skoleområdet på 600 mio.kr. Vi har ikke efterprøvet det oplyste tal. På baggrund af vores drøftelse med ledelsen er det vores vurdering, at der er væsentlige skøn forbundet med denne opgørelse, men det ændrer ikke på ledelsens vurdering af, at der er et væsentligt vedligeholdelsesmæssigt efterslæb på Københavns Kommunes ejendomme. Vi har konstateret, at der i 2010 er afsat 211 mio.kr. til akut og planlagt vedligeholdelse af Københavns Kommunes ejendomme, hvoraf 66 mio.kr. er anvendt til akut vedligeholdelse. Vi har fået oplyst, at den akutte vedligeholdelse har været stigende gennem de seneste år, hvilket efter det oplyste skyldes ejendommernes vedligeholdelsesmæssige efterslæb. Vi har endvidere fået oplyst af ledelsen, at der i vedligeholdelsesbudgettet for 2010 ikke har været penge til at afdække alle Københavns Ejendommers arbejder, der defineres med T1-prioritet, som betyder arbejder, der skal udføres, idet der er risiko for personskade eller nedbrud – eller hvis der er behov for hastende/presserende udførelse i det kommende år.

Vi har endvidere fået oplyst af ledelsen, at Københavns Ejendommers selvrisiko er blevet sat op på ejendomsskader med virkning fra 2011. Ledelsen har estimeret, at forøgelsen af selvriskoen vil koste ca. 18 mio.kr. om året, der skal finansieres ud af budgettet for akut og planlagt vedligeholdelse. Såfremt der ikke kompenseres herfor i budgettet, til brug for akut og planlagt vedligeholdelse, vil det reducere de fremadrettede planlagte vedligeholdelsesarbejder på kommunens ejendomme.

Vedligeholdelseefterslæb på 2,6 mia.kr. på Københavns Kommunes ejendomme

Revisionsbemærkning nr. 3

Prioritet

Vedrører: Kultur- og Fritidsudvalget

Det er vores vurdering, at det af ledelsen skønnede vedligeholdelseefterslæb på Københavns Kommunes ejendomme forværres som følge af fortsat manglende rettidig vedligeholdelse.

3.1.4 Periodiseringsfejl af lønrefusion

Periodiseringsfejl af lønrefusion

Revisionsbemærkning nr. 4

Prioritet

Vedrører: Alle udvalg

Kommunen har under alle udvalg bogført lønrefusion i 2011, som rettelig skulle have været bogført i regnskab 2010 i overensstemmelse med kommunens anvendte regnskabspraksis.

Vi skal henstille, at det frem over sikres, at kommunens regnskabspraksis overholdes.

3.2 Indtægter

3.2.1 Omkostningskalkulationer for madservice på plejehjemmene

Vi har foretaget en gennemgang af Sundheds- og Omsorgsforvaltningens (SUF) indtægter fra brugerbetaling. Vores finansielle revision har omfattet den samlede forretningsgang fra registreringerne i visitationssystemet, indgåelse af aftale om levering af kommunens ydelse, regningsudskrivning til den bogholderimæssige registrering af indtægterne. Den juridisk-kritiske revision har omfattet gennemgang af takstbilaget, hjemlen for indtægterne og de anvendte kalkulations- og prisfastsættelsesprincipper.

Gennemgangen har omfattet følgende indtægtsområder:

- Husleje, el og varme på plejehjem
- Madservice for hjemmeboende
- Madservice på plejehjem
- Vask

Gennemgangen af forvaltningens brugerbetaling for 2010 har givet anledning til en række bemærkninger af principiel og konkret karakter, som udførligt er omtalt i direktionsnotatet.

Generel forbedring af takstoversigten i kommunens budget

Vi har anbefalet Sundheds- og Omsorgsforvaltningen at sikre, at:

- der i takstoversigten henvises til de seneste gældende bestemmelser
- under "Hjemmel" henvises både til lovhjemmel og til bekendtgørelse udstedt i medfør af lovhjemlen
- under "Kalkulationsprincip" oplyses blandt andet, hvilke typer omkostninger der indgår i kalkulationen
- under "Prisfastsættelsesprincip" oplyses om, hvorvidt prisen er omkostningsbestemt, er indkomstbestemt, er fastsat ved lov eller hvilket andet grundlag prisen er fastsat

Husleje, el og varme på plejehjem

Husleje. Vi har modtaget en ajourføring af "Forretningsgangsbeskrivelse for Regnskabsenhedens ansvar for beregning af husleje på plejehjem, salg og køb af pladser".

Vi har anbefalet, at der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse, der omfatter den samlede administration af de indtægter, som SUF er ansvarlig for, det vil sige også omfattende den del af administrationen, der udføres af SUFs Økonomistab og uden for SUF (Københavns Borgerservice).

Forretningsgangsbeskrivelsen bør også indeholde dels de fornødne interne kontroller fordelt på medarbejdernes funktioner, dels SUFs afstemninger af regnskabets indtægtsposter med bogføringen og de relevante subsystemer.

El og varme. Prisfastsættelsesprincippet er ukorrekt angivet til "hvile-i-sig-selv (balance over 4 år). Betalingen for el og varme skal derimod fastsættes for et år ad gangen på grundlag af institutionens budget og udgifter til moms.

Vi har henstillet, at SUF sikrer, at beboernes betaling for el og varme sker i overensstemmelse med gældende bestemmelser.

Madservice**Madservice i SUF omfatter**

- Madservice for hjemmeboende, som er omfattet af frit valg, og hvor produktionen sker på Københavns Madservice a la Carte og en privat leverandør.
- Madservice på plejehjem, hvor produktionen foregår på de enkelte plejehjem og Københavns Madservice.

SUFs samlede omkostninger til kost blev senest beregnet i 2008 på baggrund af regnskab 2007, hvor bruttoomkostningerne beløb sig til ca. 249 mio.kr.

Madservice for hjemmeboende

Vi har konstateret, at madservicepriserne kalkuleres på baggrund af den forventede produktion samt budget for Københavns Madservice. Efterkalkulation sker på baggrund af regnskabstal og realiseret aktivitet.

Det er over for os oplyst, at der løbende er foretaget effektiviseringer på Københavns Madservice.

Omkostningerne til Københavns Kommunes madservice til hjemmeboende dækkes ikke af de opkrævede takster. Underdækninger vedrører omkostningerne til transport – i 2010 er der i alt anvendt 17,8 mio.kr. til udbringningen.

Vi har ingen kommentarer til denne del af taksterne for SUFs madservice.

Madservice på plejehjem

Vi har konstateret følgende:

- Taksterne i Takstbilaget udgøres af det lovbestemte prisloft, fordelt efter vægte beregnet af Økonomaforeningen
- Der har ikke i de senere år været foretaget omkostningskalkulationer som grundlag for takstfastsættelsen. Dette er i strid med den gældende bekendtgørelse og Københavns Kommunes "Retningslinier for indtægtsadministration", hvorefter kommunens forvaltninger skal udarbejde og kunne dokumentere omkostningskalkulationer på alle væsentlige indtægtsområder. Ifølge retningslinjerne indgår det således som et væsentligt element i god offentlig økonomistyring at kende og kunne dokumentere sine omkostninger samt at kunne vise gennemsigtighed i form af specifikation og forklaring på fastsættelse af takster og gebyrer
- Der har således ikke været det fornødne beslutningsgrundlag bag takstfastsættelserne. SUF henviser til, at taksterne er fastsat til det lovbestemte loft
- Der har ikke som for Københavns Madservice været fokus på effektiviseringer og løbende analyser af økonomien i madproduktionen og den samlede økonomi ved madservicen på plejehjemmene

Der er ikke en beskrivelse af forretningsgangen for madservice i form af beregning, opkrævning og inddrivelse af betalingerne, herunder den indlagte kontrol i forretningsgangen

Vask. Det blev konstateret, at SUF i 2011 er i færd med at foretage takstberegningerne i overensstemmelse med den nye bekendtgørelse, der trådte i kraft pr. 1. juli 2010.

Vi har henledt opmærksomheden på, at det i den nye bekendtgørelse bestemmes, at der ved fastsættelsen af betalingen højst kan medregnes kommunens "gennemsnitlige, langsigtede omkostninger".

Der anvendes ikke som i den nu ophævede bekendtgørelse "de samlede udgifter", hvorfor der efter vores opfattelse ved beregningen af betalingen kan medregnes indirekte udgifter i form af for eksempel overhead til administration og institutionens ejendomsudgifter, jf. Socialministeriets skrivelse af 27. september 2007 til Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Personaleudgifter kan fortsat ikke medregnes ved beregningen af borgerens betaling for vask.

Manglende omkostningskalkulationer for madservice på plejehjemmene

Revisionsbemærkning nr. 5

Prioritet

Vedrører: Sundheds- og Omsorgsudvalget.

Der er ikke i flere år udarbejdet generelle omkostningskalkulationer ved taksten for madservice på plejehjemmene. Dette har medført risiko for et forringet økonomisk styringsgrundlag for udgifterne til madservice på plejehjemmene.

Der er konstateret mangler ved takstoversigten i kommunens budget, herunder anvendt forkert bekendtgørelse. En ny bekendtgørelse er ikke blevet rettidigt implementeret

3.2.2 Administration af brugerbetaling

Revisionen af Socialforvaltningens administration af brugerbetaling har omfattet en juridisk-kritisk revision af kommunens takstbilag, hjemlen for indtægterne samt de anvendte kalkulations- og prisfastsættelsesprincipper.

Gennemgangen af forvaltningens brugerbetaling for 2010 har givet anledning til en række bemærkninger af principiel og konkret karakter, som udførligt er omtalt i direktionsnotatet.

Generel forbedring af takstoversigten i kommunens budget

Socialforvaltningen vil, efter det for os oplyste, ved udarbejdelsen af næste takstoversigt være opmærksom på vores anbefalinger:

- Sikre at takstoversigten dækker alle områder med brugerbetaling
- Forældede lovparagrafhenvisninger erstattes af seneste gældende bestemmelser
- Under "Hjemmel" henvises både til lovhjemmel og til bekendtgørelser udstedt i medfør af lovhjemlen
- Under "Kalkulationsprincip" oplyses blandt andet, hvilke typer omkostninger, der indgår i kalkulationen
- Under "Prisfastsættelsesprincip" oplyses om, hvorvidt prisen er omkostningsbestemt, er indkomstbestemt, er fastsat ved lov eller hvilket andet grundlag prisen er fastsat

Husleje, el og varme

Huslejen fastsættes på grundlag af dels boligens omkostninger, dels beboerens indtægt.

Vi har konstateret følgende:

- Handicapinstitutionerne (ca. 400 lejemål). Huslejen er senest blevet ajourført pr. 1. januar 2006
- Psykiatriske bosteder/bocentre (ca. 800 lejemål). Huslejen er blevet ajourført på forskellige tidspunkter, nogle senest pr. 1. januar 2006
- Derudover er der ikke foretaget regulering af el og varme siden 1/1 2006

- Den interne kontrol er svag, og dermed risikofyldt som følge af bl.a. manglende efterkontrol af takstberegningerne

Kost, vask, rengøring mv.

Ved gennemgangen observerede vi følgende:

- Omkostningskalkulationerne har ikke omfattet lønudgifter, ligesom der ikke har indgået indirekte omkostninger. Efter vores opfattelse er hovedprincippet for kommunale omkostningskalkulationer, at der skal anvendes de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger, jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner, pkt. 9.3, medmindre særlig hjemmel bestemmer andet

Vi har henstillet til forvaltningen, at de fremtidige retningslinjer for betalingen for ydelser på § 108 institutionerne (botilbud til personer med fysisk eller psykisk handicap) bliver udformet i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 668 fra juni 2010.

Takster på betaling for ophold, hjemløse-herberger (§ 110), kvindekrisecentre (§ 109) samt bo-fællesskaber (§ 107).

Det oplyses i kommunens takstbilag 2010, at opholdstaksten på § 110-institutionerne senest blev genberegnet i 1995, og er alene fastsat ud fra takstniveauet for § 110-området i andre amter (København og Frederiksborg Amt samt Frederiksberg Kommune). Efterfølgende er taksten fremskrevet fra år til år med den generelle P/L-fremskrivningsprocent.

Den gældende bekendtgørelse bestemmer, at boligbetalingen for ophold i botilbud efter §§ 109 og 110 fastsættes en gang om året ud fra niveauet for boligudgifter for lignende boformer i lokalområdet.

Betydelige fejl og mangler ved administration af brugerbetalingen på botilbuddene

Revisionsbemærkning nr. 6

Prioritet

Vedrører: Socialudvalget

Socialforvaltningens administration af indtægter fra brugerbetalingen har vist betydelige fejl og mangler. På en række botilbud for voksne er der igennem nogle år ikke sket en tilstrækkelig regulering af beboerbetalingerne (dels husleje (tab på 3,9 mio.kr.), el og varme, dels kost, vask, rengøring mv.).

Vi anbefaler, at Socialforvaltningen fremover tilrettelægger systemer og processer, der sikrer, at indtægtsadministrationen lever op til gældende bestemmelser og samtidig sker ved en effektiv ressourceanvendelse. Der kunne med fordel etableres en enhed, der forestod den overordnede administration af indtægterne.

3.3 Omkostningsbaserede regnskab

3.3.1 Sociale tilgodehavender

I forbindelse med vores gennemgang af balancen og kontrol af forvaltningernes afstemninger har vi konstateret fejl i værdiansættelsen og præsentationen af tilgodehavender og gæld til staten vedrørende tilbagebetalingspligtige sociale ydelser (væsentligst underholdsbidrag).

Sociale tilgodehavender er undervurderet med 624,1 mio.kr.

Revisionsbemærkning nr. 7

Prioritet

Vedrører: Økonomiudvalget

Omsætningsaktiverne vedrørende tilgodehavender er undervurderet med 624,1 mio.kr. som følge af fejlagtig nedskrivning af sociale ydelser.

Vi skal indskærpe, at der sker en kvalitetssikring af balanceposterne, så tilsvarende fejl undgås fremover.

3.3.2 Tab på boliglån

I forbindelse med vores revision af kommunens opgørelse over løbende restafregning vedrørende boliglån har vi konstateret, at opgørelserne for boligsikring og boligydelse indeholder tab på lån, der fremkommer som en residual mellem saldiene primo året tillagt årets bevægelser i henhold til systemerne og saldi ultimo året ifølge systemerne. Denne opgørelsesmetode indebærer, at det ikke er muligt at identificere de enkelte tab og relatere disse til enkeltsager. En væsentlig årsag hertil er, at der ikke er oprettet konti i kommunen til løbende registrering af disse tab.

I og med, at der ikke er foretaget registrering af de enkelte tab, har vi samtidig ikke mulighed for at få verificeret overholdelsen af kommunens retningslinjer for afskrivninger.

Mangelfuld registrering af tab på boliglån

Revisionsbemærkning nr. 8

Prioritet

Vedrører: Økonomiudvalget

Vi er af den opfattelse, at den anvendte praksis ikke er i overensstemmelse med kommunens og ISMs konteringsregler, samt at den anvendte praksis ikke giver tilstrækkelig dokumentation af opgørelsen af statsrefusion.

Vi henstiller derfor, at kommunen udarbejder nye retningslinjer for registrering af bevægelse i henhold til lånesystemerne, herunder opretter tilstrækkelige antal konti til understøttelse af registreringerne.

3.3.3 Kommunens gæld til staten

I forbindelse med vores gennemgang af balancen og kontrol af forvaltningernes afstemninger har vi konstateret fejl i værdiansættelsen og præsentationen af tilgodehavender og gæld til staten vedrørende tilbagebetalingspligtige sociale ydelser hos Beskæftigelses- og Integrationsudvalget.

Gælden til staten er overvurderet med 321,9 mio.kr.

Revisionsbemærkning nr. 9

Prioritet

Vedrører: Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

De kortfristede gældsforpligtelser er overvurderet med 321,9 mio.kr.

Vi skal indskærpe, at der sker en kvalitetssikring af balanceposterne, så tilsvarende fejl undgås fremover.

3.3.4 Tjenestemandspensionsforpligtelse

Vi har gennemgået Økonomiforvaltningens opgørelse af tjenestemandspensionsforpligtelsen. Tjenestemandspensionsforpligtelsen udgør samlet set 21.614,8 mio.kr.

Vi har ved gennemgangen af opgørelsen konstateret en fejl i værdiansættelsen på 240,4 mio.kr., som hovedsageligt vedrører 157 pensionister, der fejlagtigt er indregnet dobbelt. Beløbet har ingen drifts- og bevillingseffekt, idet det i henhold til reglerne skal reguleres direkte over egenkapitalen.

Tjenestemandspensionsforpligtelsen er overvurderet med 240,4 mio.kr.

Revisionsbemærkning nr. 10

Prioritet

Vedrører: Økonomiudvalget

Tjenestemandspensionsforpligtelsen i balancen er overvurderet med 240,4 mio.kr., idet der bl.a. er indregnet forpligtelser dobbelt.

Vi har henstillet, at fejlene rettes i 2011, og anbefalet, at der fremover foretages fornøden kvalitetssikring af tjenestemandspensionsforpligtelsen.

3.3.5 Anlægsaktiver

Vi har i Københavns Ejendomme (KEjd) under Kultur- og Fritidsudvalget foretaget stikprøvevis gennemgang af årets tilgange på anlægsaktiver, der udgør 1.135.553 t.kr. Vi har i forbindelse med vores gennemgang konstateret, at årets tilgange omfatter perioden 1. november 2009 – 15. november 2010 og dermed ikke kalenderåret. Vi har fået oplyst, at Økonomiforvaltningen, efter ønske fra forvaltningerne og efterfølgende godkendelse af Økonomiudvalget i forbindelse med regnskabscirculæret, har besluttet, at aktiveringen skal foregå i perioden 1. november 2009 – 15. november 2010.

Vi har modtaget opgørelser af værdien over manglende aktivering af anlægsaktiver, som viser, at der i perioden 15. november – 31. december 2010 er afholdt anlægsinvesteringer for 259,2 mio.kr., der ikke er aktiveret i anlægskartoteket i 2010. Vi har ligeledes modtaget opgørelse af afholdte anlægsinvesteringer for perioden 1. november – 31. december 2009, der udgør 303,8 mio.kr., der ikke er aktiveret i regnskabsåret 2009, men er aktiveret i regnskabsåret 2010. Ovenstående to periodiseringsafvigelser har medført en nettoperiodiseringsafvigelse i driften på 44,6 mio.kr.

Det skal bemærkes, at KEjd i 2010 har aktiveret i overensstemmelse med regnskabscirkulæret.

Vi har endvidere konstateret, at der mangler at blive aktiveret tilgange vedrørende november og december 2008 i anlægskartoteket. Baseret på specifikation modtaget fra KEjd udgør de manglende aktiveringer i alt 164 mio.kr. Vi har fået oplyst, at disse tilgange vil blive aktiveret i de efterfølgende år, når de regnskabsforklares.

Som følge af ovenstående forhold er det vores vurdering, at anlægskartoteket pr. 31. december 2010 i det omkostningsbaserede regnskab er undervurderet med op til 423,2 mio.kr., svarende til den manglende aktivering fra 2008 samt manglende aktivering af driftsførte anlægsaktiver i perioden 15. november til 31. december 2010 som følge af det anvendte periodiseringsprincip. Dog er nogle af de manglende aktiveringer vedrørende 2008 anlægskartoteket nu, og kan dermed også være aktiveret. Vi henstiller, at de nugældende retningslinjer for aktivering og periodisering vedrørende anlægsaktiver revurderes, således at der sikres en korrekt periodisering for regnskabsåret, og en korrekt opgørelse af kommunens anlægsaktiver pr. balancedagen

Anlægsaktiver er undervurderet med 423,2 mio.kr.

Revisionsbemærkning nr. 11

Prioritet

Vedrører: Kultur- og Fritidsudvalget

Det er vores vurdering, at udvalgets anlægskartotek pr. 31. december 2010 i det omkostningsbaserede regnskab er undervurderet med op til 423,2 mio.kr., svarende til den manglende aktivering fra 2008 samt manglende aktivering af driftsførte anlægsaktiver i perioden 15. november til 31. december 2010 som følge af det anvendte periodiseringsprincip.

Vi henstiller, at forvaltningen drøfter mulighederne med Økonomiforvaltningen og Koncernservice samt ændring af forretningsgange, således at det sikres, at tilgange på anlægsaktiver fremadrettet udgør perioden 1. januar – 31. december, herunder vurderes muligheden for at aktivere anlægsinvesteringer vedrørende tidligere år.

3.3.6 Anlægskartoteket

Ved gennemgangen og afstemningen af Socialforvaltningens anlægskartotek har vi både i 2009 og 2010 konstateret, at forvaltningen ikke har foretaget kontrol og vurdering af eventuel aktivering af afholdte anlægsudgifter, at der i strid med Budget- og regnskabssystem for kommuner ikke er foretaget aktivering af materielle anlægsaktiver under udførsel, og at der ikke er sikret korrekt aktivering af anskaffelser over 100 t.kr. bogført som driftsudgifter.

Det er ikke muligt, på det foreliggende grundlag, at opgøre virkningen af foranstående fejl. Det kan dog oplyses, at forvaltningens anlægsudgifter for 2010 udgør ca.15 mio.kr. I forhold til kommunens balance vil der, ud over den manglende aktivering for 2010, være påvirkningen fra tidligere år, da der heller ikke i disse blev optaget igangværende anlægsaktiver.

Der foreligger således risiko for:

- Fejl i det omkostningsbaserede regnskab, herunder manglende afskrivninger på materielle anlægsaktiver
- Fejl i kommunens balance for materielle anlægsaktiver
- Fejl i takstberegninger for institutioner

Gentagen manglende kontrol af anlægskartoteket

Revisionsbemærkning nr. 12

Prioritet

Vedrører: Socialudvalget

Der er i lighed med sidste år konstateret fejl og mangler ved Socialforvaltningens administration af anlægskartoteket.

Vi anbefaler som sidste år, at årsafslutningsprocessen fremadrettet omfatter en gennemgang af både anlægsudgifter samt driftsposteringer over 100 t.kr. som forudsat i regelsættet. Samtidig anbefales, at der foretages en gennemgang for 2010 og tidligere, således at såvel anlægskartotek som kommunens regnskab kan korrigeres.

3.4 Bevillingssystemet

3.4.1 Kontrol af bevillinger

Vi har gennemgået overholdelsen af de udmeldte regler for budgetopfølgning, herunder at der er indhentet behørig tillægsbevillinger, og at der i forbindelse med regnskabsafslutningen er afgivet tilstrækkelige regnskabsforklaringer, hvor der er konstateret væsentlige afvigelser i forhold til budgettet. Vi har konstateret følgende væsentlige merforbrug:

Udvalg	Bevilling	Type	Forbrug i mio.kr.	Merforbrug mio.kr.	%
Økonomiudvalget	Fælles Ramme Puljer	Rammebelagt driftsområde	163,3	41,9	26
	Københavns Borgerservice	Efterspørgselsstyrede overførsler	377,9	40,5	11
Børne- og Ungdomsudvalget	Specialundervisning	Efterspørgselsstyret service	786,6	32,6	4
Socialudvalget	Stofafhængige	Anlæg	-16,2	73,9	-
Teknik- og Miljøudvalget	Byfornyelsesstøtte, ydelsesstøtte	Rammebelagt driftsområde	192,6	10,2	5
	Byfornyelse, anlæg	Anlæg	125,6	40,5	32

I henhold til styrelseslovens formelle regelsæt må ingen udgift afholdes uden fornøden bevilling. Lovens fastsætter også, at foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent kan iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Finansposter

Ovennævnte oversigt omfatter ikke bevillinger til Finansposter. Vi har i forbindelse med vores gennemgang af afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal observeret, at der i alle udvalgsregnskaber er væsentlige afvigelser på finanspostbevillingerne.

Vi anbefaler, at kommunen retter et øget fokus mod bevillingen Finansposter for så vidt angår budgettering, budgetopfølgning og regnskabsaflæggelse.

Som et led i revisionen har vi til opgave at vurdere regnskabsforklaringer til afvigelser mellem den samlede bevilling og det regnskabsmæssige forbrug og normalt gøre bemærkning til væsentlige afvigelser. Som følge heraf afgives en bemærkning om overtrædelse af det formelle regelsæt.

Flere forvaltningers økonomistyring har ikke været tilstrækkelig til at hindre merforbrug

Revisionsbemærkning nr. 13

Prioritet

Vedrører: Økonomiudvalget, Børne- og Ungdomsudvalget, Socialudvalget og Teknik- og Miljøudvalget

Flere forvaltningers økonomistyring har ikke været tilstrækkelig til at hindre merforbrug, ligesom der ikke er blevet indhentet tillægsbevilling hos Borgerrepræsentationen. Vi skal indskærpe, at der sikres overholdelse af bevillingerne.

3.4.2 Eventualforpligtelser

Vi har ved gennemgangen af Teknik- og Miljøforvaltningens oversigt over "Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser" konstateret, at der ikke er givet oplysninger om "Garantier for øvrige lån" optaget af § 60 selskaber.

Manglende eventualforpligtelser i kommunens regnskab

Revisionsbemærkning nr. 14

Prioritet

Vedrører: Teknik- og Miljøudvalget

Der er konstateret en betydelig mangel i kommunens oversigt over "Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser".

Vi indskærper den fornødne kvalitetssikring af garantioversigten foretages.

3.5 Revisionsbemærkninger for 2009, der videreføres i 2011

Vi afgav i alt 39 revisionsbemærkninger til kommunens årsregnskab for 2009. Heraf vedrørte 14 revisionsbemærkninger det sociale og beskæftigelsesrettede område, og status for disse er omtalt i vores socialberetning for 2010.

På baggrund af vores revision kan vi opsummere status på de øvrige 25 revisionsbemærkninger som vist nedenfor. De 10 af revisionsbemærkningerne er endeligt afklaret, mens de 15 øvrige forventes afklaret i 2011.

Revisionsbemærkninger som videreføres	Opfølgning 2011
Økonomiudvalget	
<p>Nr. 1 Svagheder i forretningsgange og interne kontroller som primært skyldes manglende og/eller utilstrækkelig dokumentation for gennemførte kontroller.</p>	<p>Revisionsbemærkningen videreføres, idet vi ikke har modtaget fælles obligatoriske forretningsgangsbeskrivelser.</p>
<p>Nr. 2. Manglende specifik kontrol af vederlag og løn til Borgerrepræsentationen, direktionerne og ansatte med adgang til lønsystemet</p>	<p>Koncernservice har i februar 2010 udsendt en fælles forretningsgang. Revisionsbemærkningen forventes endeligt afklaret, når vi i forbindelse med revisionen af 2011 har testet, hvorvidt kontrollerne er gennemført som beskrevet i forretningsgangen.</p>
<p>Nr. 3. Tab af dagpengerefusioner, bl.a. som følge af for sen fremsendelse af refusionskrav</p>	<p>Revisionsbemærkningen videreføres, idet den tilrettede forretningsgang først er implementeret i 2010.</p>
<p>Nr. 4. Manglende afstemning af KMD-lønsystemet med KØR</p>	<p>Der er implementeret en fælles forretningsgang pr. 30. juni 2011. Revisionsbemærkningen kan afklares i forbindelse med revisionen af 2011, når vi har testet, hvorvidt forretningsgangen har fungeret betryggende. I denne forbindelse indgår vurdering af kontrol- og transaktionssporet mellem KMD-lønsystemet og KØR.</p>
<p>Nr. 5. Skønsmæssigt rentetab på 6,5 mio.kr. vedrørende tilskud til lærerpensioner</p>	<p>Økonomiforvaltningen vil over for Personalestyrelsen forelægge problemstillingen om forrentning af det tilbageholdte beløb, når "Opgørelse af Statens tilskud til lærerpensioner for tiden 1. januar – 31. december 2010" er revisionspåtegnet.</p>
<p>Nr. 6. Mangler i kontrollerne i KØR vedrørende omkostnings- og betalingstransaktioner</p>	<p>Koncernservice har planlagt og gennemført en række tiltag til imødegåelse af de konstaterede svagheder. Det er vores vurdering, at revisionsbemærkningen kan afklares i forbindelse med revisionen for 2011, når vi har testet, hvorvidt disse har fungeret betryggende.</p>
<p>Nr. 11. Tilgodehavender vedrørende tilbagekøbsretigheder var overvurderet med 221,6 mio.kr. Ud af de 4 rejste forhold resterer bemærkningen omkring den manglende funktionsadskillelse vedr. indtægtsregistreringen.</p>	<p>Der er en igangværende dialog mellem Koncernservice og CBU samt Tinglysningssretten og dennes leverandør om muligheden for etablering af en rapportfacilitet til brug for en efterfølgende kontrol af legitimiteten af indtægtsregistreringerne.</p>

Økonomiudvalget	
Nr. 15. Mangler i procedure og politikker vedrørende generelle it-kontroller	Koncernservice har planlagt og gennemført en række tiltag til imødegåelse af de konstaterede svagheder. Det er vores vurdering, at revisionsbemærkningen kan afklares i forbindelse med revisionen for 2011, når vi har testet, hvorvidt disse har fungeret betryggende.
Nr. 16. Manglende periodisk review af adgange til systemer og data	Det er besluttet at investere i et system, som kan understøtte kontrollen med adgangsrettigheder (IMD – Identity Management). Vi afventer implementeringen af IMD, inden revisionsbemærkningen kan endeligt afklares.
Videreført fra 2008: Forretningsgangsbeskrivelser om udgifter til repræsentation, gaver mv.	BRs Sekretariat har ikke udarbejdet de i 2010 bebudede forretningsgangsbeskrivelser. Ifølge det oplyste har en arbejdsgruppe under sekretariatschefkredsen udarbejdet et udkast til regelsæt til fælles brug i forvaltningerne, som skal politisk godkendes.

Kultur- og Fritidsudvalget	
Nr. 7. Risiko for ændring af betalingsoplysninger for Læs-Ind fakturaer i KMD Web-Betaling	Forvaltningen vil implementere KØR Workflow ved udgangen af 2. kvartal 2011.
Nr. 8 Risiko for betaling af manuelle fakturaer uden kontrol i KMD Web-Betaling	Forvaltningen vil implementere KØR Workflow ved udgangen af 2. kvartal 2011
Sundheds- og Omsorgsudvalget	
Nr. 22. Flere forvaltningers økonomistyring har ikke været tilstrækkelig til at hindre merforbrug	Forvaltningen oplyser at afvente den nye fælles forretningsgang for budgetopfølgning, der i øjeblikket er under udarbejdelse i regi af Koncernservice.
Børne- og Ungdomsudvalget	
Nr. 24. Hos Børne- og Ungdomsforvaltningen er der ikke aflagt anlægsregnskaber over for udvalget siden 2006	Revisionsbemærkningen forventes endeligt afklaret, når vi i forbindelse med revisionen for 2011 har testet, at udvalget har fået forelagt de udestående anlægsregnskaber.
Teknik- og Miljøudvalget	
Nr. 17. Svagheder i adgangsrettigheder til Navision	Forvaltningen har foretaget tiltag og mener, at der nu kun er et meget begrænset risikofelt tilbage. Dette vurderer vi i forbindelse med revisionen for 2011.
Alle Udvalg	
Nr. 25 Ved servicebesøg har der været mange bemærkninger til regeloverholdelsen	Intern Revision har under instruktion fra os foretaget servicebesøg på kommunens institutioner på stikprøvebasis. Der er foretaget særskilt rapportering til forvaltninger på baggrund af det udførte arbejde. Det er vores vurdering, at der på institutionsniveauet fortsat er behov for at styrke kendskabet til de gældende regnskabsregler for kommunen og for forvaltningerne.

Vi har modtaget kopi af Statsforvaltningen Hovedstadens skrivelse af 31. august 2011 til Københavns Kommune om kommunens regnskab for 2009. Heri udtaler Statsforvaltningen, at kommunen med de supplerende oplysninger af 16. juni 2011 nu har besvaret revisionens bemærkninger fyldestgørende og i overensstemmelse med kommunestyrelseslovens § 45, stk. 2. Statsforvaltningen vil på denne baggrund ikke foretage yderligere i anledning af kommunens årsregnskab for 2009.

4. Redegørelse for den udførte finansielle og juridisk-kritiske revision

Ved vores rapportering i denne beretning er der alene foretaget en overordnet beskrivelse af revisionen for de enkelte områder. Der er ikke specifikt redegjort for de revisionshandlinger, vi har foretaget under de enkelte områder. For de områder, som har givet anledning til bemærkninger, er disse anført ovenfor. Nedenfor er kortfattet omtalt revisionen på de områder, som ikke har givet anledning til revisionsbemærkninger.

4.1 Skatter, tilskud og udligning

Tilskud og udligning er sammenholdt med de af Indenrigs- og Sundhedsministeriet udarbejdede opgørelser. Endvidere er kommunens person- og selskabsskatteindtægter sammenholdt med de fra SKAT modtagne opgørelser.

4.2 Øvrige indtægter og udgifter

Kommunens øvrige udgifter og indtægter er sammenholdt med årets budget og forudgående års regnskabstal, og større afvigelser er stikprøvevis undersøgt. Indtægterne er herudover analyseret, hvor vi stikprøvevis foretager test af forretningsgange, interne kontroller og bilag.

4.3 Balanceposter

Revisionen af aktiverne og passiverne i balancen har omfattet en gennemgang af opgørelsesmetoderne og dokumentationen for de omkostningsbaserede poster samt en stikprøvevis gennemgang af afstemninger og dokumentation for tilgodehavender og gældsposter.

Det er vores vurdering, at den løbende regnskabsdokumentation er af acceptabel karakter, og at regnskabsdokumentationen generelt er udarbejdet i overensstemmelse med kommunens forretningsgangsbeskrivelser. Der forekommer dog fortsat afstemninger, hvor kvaliteten ikke er i overensstemmelse med forvaltningernes forretningsgangsbeskrivelse. Disse tilfælde skyldes i lighed med tidligere år især manglende eller utilstrækkelig stillingtagen til åbne poster eller differencer samt manglende dokumentation eller henvisning hertil.

Koncernservice har overtaget afstemningsopgaven af balancekonti for flere forvaltninger. Forvaltningerne har dog fortsat ansvaret for at overvåge og følge op på afstemningerne. Som omtalt ovenfor er det vores vurdering, at statusafstemningerne generelt har en acceptabel kvalitet. For afstemninger udarbejdet af Koncernservice er det hovedsagelig *opfølgningen* på afstemningerne, der er utilstrækkelig, hvorfor der er behov for en klar ansvarsfordeling mellem Koncernservice og forvaltningerne. Opfølgningen har dog efter vores opfattelse en sådan karakter, at der ikke er risiko for væsentlige fejl i regnskabet.

4.4 Låneoptagelse

Vi har stikprøvevist påset, at reglerne i lånebekendtgørelsen er overholdt. Revisionen har ikke givet anledning til kommentarer.

4.5 Obligatoriske oversigter til regnskabet

Ved gennemgangen af de obligatoriske oversigter til regnskabet har vi gjort efterfølgende observationer.

4.5.1 Oversigten "Omkostningskalkulationer for personlig og praktisk hjælp 2010"

Indenrigs- og Sundhedsministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner bestemmer, at der hvert år i kommunens regnskab optages en oversigt, der angiver, hvorledes kommunen senest har beregnet priskravene ved leverandørvirksomheden af personlig og praktisk hjælp, jf. §§ 14 og 15 i bekendtgørelsen.

I kommunens årsregnskab optages endvidere en redegørelse for de faktiske omkostninger ved leverandørvirksomheden, herunder eventuelle afvigelser i forhold til omkostningskalkulationen, jf. § 20 i bekendtgørelsen.

Vi har konstateret, at de to relevante forvaltninger – Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen – kun foretager beregningen én gang og dermed ikke foretaget både en for- og efterkalkulation. Vi har foreslået, at der indledningsvist i forvaltningernes notat om omkostningskalkulationerne på frit valgs området omtales begrundelsen for, at der foretages en beregning én gang om året.

Desuden har vi konstateret, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen ikke som foreskrevet har redegjort for priskravene for madservice med og uden udbringning.

4.5.2 Oversigten over "Garantier, eventualrettigheder og forpligtelser"

For så vidt angår Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF) er det – ud over revisionsbemærkningen om manglende oplysninger om garantierne til 4 § 60 selskaber – konstateret, at TMFs oplysning om lånegarantier vedrørende selvejende institutioner er ukorrekt, da TMF ikke har garantier i selvejende institutioner med driftsoverenskomst.

Det er aftalt med TMF, at forvaltningen fremover giver oplysninger om risikoen for tab på under-skudsgarantierne for de 19 kollegier i forbindelser med renoveringsprojekter.

4.5.3 Oversigten "Redegørelse for arbejde udført for andre offentlige myndigheder i 2010"

Oversigten skal ifølge Indenrigs- og Sundhedsministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner, afsnit 7.2.2.1.k, vise de opgaver, som kommunen har udført i henhold til lov nr. 548 af 8. juni

2006 om kommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners samt regioners deltagelse i selskaber.

Efter lov nr. 548 kan der ikke uden for selskabsform udføres opgaver for andre, når værdien overstiger EU's tærskelværdi (ca. 1,5 mio.kr.). Mellem dette beløb og 0,5 mio.kr. skal opgaven have været i udbud. Forholdet kan imidlertid være det, at opgaven slet ikke er omfattet af bestemmelserne i lov nr. 548 – eksempelvis som følge af hjemmel i særlovgivningen eller i kommunalfuldmagten.

Vi har konstateret, at Teknik- og Miljøforvaltningens redegørelse ikke lever op til de gældende forskrifter om oplysninger om kontrakterne.

TMFs kontrakt på 3.386.000 kr. med Region Hovedstaden omfatter kørsel af vasketøj i perioden 2009-2012. Kontrakten har været udbudt af Region Hovedstaden i EU-udbud. TMF er enig med os i, at kontrakten rettelig burde have været udført i selskabsform. Kontrakten udløber efter sin ordlyd den 31. december 2012 med option for Region Hovedstaden om at forlænge kontrakten i 12 måneder. TMF vil tage kontakt til Region Hovedstaden med henblik på at indgå aftale om, at optionen ikke udnyttes.

Vi skal henstille, at oversigterne kvalitetssikres i fornødent omfang.

KMD – Outsourcing

Københavns Kommune har outsourcet væsentlige områder af de generelle it-kontroller til KMD. Kommunen har, for så vidt angår disse outsourcete områder, rekvireret en generel samt en specifik systemrevisionserklæring fra KMD's eksterne systemrevisorer til verifikation af, at de outsourcete kontroller gennemføres betryggende for henholdsvis "De fælleskommunale it-systemer" og "Hjørneløsningen"(Herunder KØR).

De to systemrevisionserklæringer fra KMD konkluderer, at de generelle it-kontroller, som KMD varetager for de fælles kommunale it-systemer og "Hjørneløsningen" (herunder KØR), i det væsentligste er tilfredsstillende, med undtagelse af enkelte bemærkninger. Det er vores vurdering, at disse bemærkninger ikke er væsentlige for revisionen.

5. Redegørelse for den udførte forvaltningsrevision

Den lovpligtige forvaltningsrevision har omfattet vores vurdering af, om ledelsen har etableret retningslinjer og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved kommunens forvaltning. Herunder er det vurderet, om der er disponeret i overensstemmelse med de overordnede målsætninger, således som de er udtrykt blandt andet i de vedtagne bevillinger og i budgetforudsætningerne.

Forvaltningsrevisionen er hovedsageligt udført som en integreret del af den løbende finansielle revision.

Vi har baseret vores konklusion om skyldige økonomisk hensyntagen ved forvaltningen på vores gennemgang af kommunens økonomistyring og interne kontrolsystem, supplerende analyser og observationer fra den finansielle revision.

Vores revision har givet anledning til efterfølgende observationer vedrørende den økonomiske forvaltning. Observationerne har ikke haft en sådan karakter, at der har været grundlag for revisionsbemærkninger.

5.1 Observationer vedrørende ledelsestilsyn

Vi har observeret en manglende kvalitet i de ledelsestilsyn, som er tilrettelagt i kommunen, og som indgår som en central del af kommunens interne kontrolsystem. Ledelsestilsynet omfatter alle aspekter af ledelsens tilsyn og overvågning af indhold og omfang af forvaltningens arbejde.

Ledelsestilsynene er rammen for, at forvaltningsledelsen i tide kan identificere forretningsgange og processer, der ikke er hensigtsmæssige og/eller lovmedholdelige. De er således en hjørnesten, når det gælder struktureret risikoidentifikation.

Opgaven med at foretage ledelsestilsyn udføres i sagens natur af mange forskellige enheder og personer i forvaltningen, og de kan som følge heraf være af svingende kvalitet.

Derudover har vi observeret, at de decentrale ledelsestilsyn nogle steder kun overvåges og rapporteres én gang årligt til topledelsen.

Servicebesøgene hos institutionerne har vist, at der mange steder enten mangler kendskab til forretningsgange på regnskabsområdet, eller at disse ikke kan overholdes. Dette kunne imødegås ved et velfungerende ledelsestilsyn.

Der er ved ovennævnte risiko for, at fejlagtig sagsbehandling ikke opdages henholdsvis opdaget så sent, at fejlene får et betydeligt omfang. Desuden kan der være risiko for, at forvaltningens løbende risikovurdering og deraf afledte ressourceallokering ikke bliver optimal.

5.2 Observationer fra gennemgangen af indkøbsområdet

I forbindelse med gennemgangen af indkøbsområdet i Københavns Kommune har vi i overensstemmelse med Intern Revisions rapporter om kommunens indkøb kunnet konstatere, at opgavevaretagelsen i 2010 har været decentralt forankret, og at der er tvivl om, hvorvidt området har været hensigtsmæssigt forvaltet.

Det er vanskeligt ud fra kommunens registreringsniveauer og strukturer at skabe overblik over indkøbsrådets omfang og aftalestruktur – til brug for fremtidig aftaleindgåelse.

Det er konstateret, at der ikke foreligger fælles indkøbsaftaler for visse væsentlige indkøbsområder. Desuden har ikke alle områder omfattet af udbudspligt været sendt rettidigt i udbud.

På nogle områder har der været flere indkøbsaftaler med forskellige prisaftaler og strukturer.

Der er som følge af ovennævnte risiko for, at kommunen betaler mere end nødvendigt for indkøb af varer og serviceydelser. Der er også risiko for, at kommunen ikke overholder udbudsreglerne med deraf afledt risiko for søgsmål.

5.3 Observationer vedrørende mindreindtægter på statsrefusionsområdet

Vi har ved gennemgangen af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens (BIF) regnskabsforklaringer konstateret, at der har været et indtægtstab som følge af manglende rettidighed i indsatsen over for aktiverede kontanthjælpsmodtagere.

Der blev i 2010 budgetteret med en rettidighed på 95%, mens den realiserede rettidighed blev på 91,8%. Ved en rettidighed på 91,8% mister kommunen knap 30 mio.kr. i statsrefusion i forhold til de budgetterede refusionsindtægter.

BIF har på vores forespørgsel oplyst, at forvaltningen tager lovens krav om rettidig indsats alvorligt, og forvaltningen har nærmere redegjort for, hvorledes rettidighed på forskellige måder er fast indarbejdet i den løbende styrings- og opfølgingsmodel.

BIF vurderer, at det ikke er realistisk at opnå højere gennemsnitlig rettidighed end de 95%. At opnå 95% rettidigheder er i sig selv meget krævende og forudsætter ifølge BIF gode betingelser i form af bl.a. velfungerende it-systemer, stabile lovgivningsmæssige rammer mm. Når disse betingelser ikke er opfyldt, har det konsekvenser i form af lavere rettidighed, hvilket har været tilfældet i store dele af 2010 og også i starten af 2011.

En ekstraordinær handlingsplan til afvikling af puklen af overskredne sager er ifølge BIF under udarbejdelse og med forventning om, at implementeringen af planen vil føre til genopretning af rettidigheden hen over sommeren 2011.

5.4 Temaundersøgelse af anlægsstyringen i Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF)

Vi har foretaget en mindre temaundersøgelse som følge af, at Teknik- og Miljøudvalgets anlægsbevilning for "Ordinær anlæg" ved oktoberprognosen 2010 udviste et betydeligt mindreforbrug – korrigeret budget for 2010 på 785 mio.kr. og et forventet mindreforbrug på 135 mio.kr.

Det er ved revisionen bl.a. vurderet, om TMFs ledelse har tilrettelagt styringssystemer – herunder med fokus på rapportering om risikovurderinger – til at sikre, at anlægsprojekterne bliver gennemført på en hensigtsmæssig og korrekt måde.

Vurderingen af TMFs styringssystemer har omfattet:

Dels den sædvanlige budget- og regnskabsmæssige styring til sikring af efterlevelsen af krav til økonomistyringen i TMF og Københavns Kommune generelt, dels den fagspecifikke styring af TMFs anlægsportefølje vedrørende varetagelsen af bygge- og entreprisstyringen.

I vores konklusion giver vi udtryk for, at TMF generelt har tilrettelagt en hensigtsmæssig faglig bygge- og entreprisstyring af de enkelte anlægsprojekter, som samtidig er betryggende i forhold til at sikre, at kommunen lever op til gældende lovgivning og standarder samt til kommunens interne retningslinjer.

Vi har dog fremhævet vigtigheden af, at TMF foretager risikovurderinger i samarbejdet mellem entreprenør og bygherre, eksempelvis i byggemødereferaterne, og at disse vurderinger vidererapporteres i henhold til kommunens aktuelle retningslinjer for anlægsstyringen – fra TMF til Økonomiudvalget.

I konklusionen vedrørende økonomifunktionen giver vi udtryk for, at der på nogle områder er behov for en opstramning af budget- og regnskabsstyringen, så den opfylder kommunens aktuelle retningslinjer.

6. Øvrige oplysninger

6.1 Ledelsens regnskaberklæring

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har forvaltningernes direktioner afgivet regnskaberklæringer over for os for regnskabsåret.

6.2 Ikke-korrigerede fejl i årsregnskabet

I henhold til danske revisionsstandarder skal vi informere om forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet. Denne oplysning skal gives for at sikre, at Borgerrepræsentationen er orienteret herom.

De fejl, der findes efter afslutning af regnskabet, kan ikke rettes i regnskabet for det afsluttede år, og det er derfor naturligt, at der vil være enkelte ikke-korrigerede forhold i det endelige årsregnskab.

I forbindelse med regnskabsaflæggelsen er der konstateret følgende forhold, der ikke er indarbejdet i årsregnskabet:

	<u>Resultat- opgørelse mio.kr.</u>	<u>Aktiver mio.kr.</u>	<u>Gæld mio.kr.</u>	<u>Egen- kapital mio.kr.</u>
Ikke-korrigerede fejl				
ØKF: Fejl i opgørelsen af hensættelsen til Tjenestemandspension			240,4	240,4
ØKF: Fejl i værdiansættelse og præsentation vedr. sociale tilgodehavender		625,3	-1,2	624,1
ØKF: Fejl i værdiansættelse af obligationsbeholdning		-32,7		-32,7
BIF: Fejl i værdiansættelse og præsentation vedr. sociale tilgodehavender		-208,2	321,9	113,7
KFF: Manglende aktivering af anlægsudgifter for perioden 15. november – 31. december 2010		259,0		259,0
KFF: Manglende aktivering af anlægsudgifter fra 2008		164,0		164,0
SOF: Fejl i beregning af takster	4,0	4,0		
SOF: Manglende aktivering af materielle anlægsaktiver		15,0		15,0
Alle forvaltninger: Periodiseringsfejl af lønrefusion		151,4		151,4
Ikke-korrigerede fejl	<u>4,0</u>	<u>977,8</u>	<u>561,1</u>	<u>1.534,9</u>
Hovedtal ifølge revideret årsregnskab	<u>1.605,3</u>	<u>51.661,9</u>	<u>29.998,6</u>	<u>21.673,3</u>
Hovedtal under forudsætning af indregning af fejl	<u>1.609,3</u>	<u>52.639,7</u>	<u>30.559,7</u>	<u>23.208,2</u>

Økonomiforvaltningens direktion har over for os skriftligt bekræftet, at effekten af foranstående ikke-korrigerede forhold enkeltvis og sammenlagt efter direktionens opfattelse er uvæsentlig for årsregnskabet som helhed.

Under hensyntagen til omfang og art af de konstaterede forhold kan vi tilslutte os denne vurdering.

6.3 Eftersyn af Borgerrepræsentationens beslutningsprotokoller og overholdelse af god bogføringsskik

Til brug for vores revision har vi gennemgået Borgerrepræsentationens og de stående udvalgs beslutningsprotokoller. Vi har endvidere undersøgt, om kommunen på alle væsentlige områder overholder god bogføringsskik, jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner.

6.4 Andre opgaver

Vi har efter aftale med kommunen:

Ydet rådgivning og regnskabsmæssig assistance vedrørende følgende:

- Notater til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i den såkaldte Farvergadesag: Dels notat af 4. april 2011 om vurdering af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen tilrettelæggelse af aktiveringstilbud med fremmødekrav på 25 timer om ugen, dels notat af 8. juni 2011 om en uddybende redegørelse til Deloitte's notat af 4. april 2011, om en fornyet vurdering af stikprøverne på enkeltsagsniveau af udgifterne til aktiverede kontanthjælpsmodtagere i 2008 og 2009 samt om kommentarer til nogle forhold i advokatfirmaet Plesners brev til Københavns Kommune
- Assisteret med diverse undervisning på momsområdet
- Ydet assistance i TMF med vurdering af regnskaberne for / Soliditeten af leverandører, som har budt på en konkret byggesag

Afgivet følgende revisionsberetninger og protokoller:

- Revisionsberetning for 2010 vedrørende sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion
- Revisionsberetning for 2010 vedrørende kommunens administration af byfornyelsesområdet

Udarbejdet specifikke revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv., jf. bilag 1.

7. Afslutning

7.1 Erklæring

I henhold til lovgivningen skal vi erklære, at vi opfylder de habilitetsbetingelser, der er indeholdt i lovgivningen, og at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om.

København, den 15. september 2011

Deloitte

Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Lyng Skovgaard
statsautoriseret revisor

Peter Meisner Sørensen
statsautoriseret revisor

Bilag 1 Oversigt over de i årets løb afgivne revisorerklæringer og revisionspåtegninger mv.

I bilag til beretning om sociale og beskæftigelsesrettede udgifter, der er omfattet af statsrefusion, er angivet de tilskudsregnskaber, som er omfattet af den sociale revision. Herudover har vi afgivet revisorerklæringer om følgende tilskudsregnskaber m.v.:

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, BIF

- Det Gode Grønne Liv, 2010
- Unge-godt I gang, perioden 2. november 2009 – 30. november 2010
- Opgørelse for bevilling til ekstra jobkonsulenter til indvandrere i Københavns Kommune, 2010
- Koordineret indsats for Arbejdsfastholdelse (KIA) af sygemeldte med lettere psykiske problemer, 2008
- Nye veje til øget fremmøde i jobcentrene, 2010
- Koordination, synliggørelse og metodeudvikling af mentorordninger i Jobcenter København Skelbækgade (ungeområdet), perioden 1. august - 31. december 2010
- Jobfokus i Jobsamtalen, perioden 17. juni - 31. december 2010
- Lægefaglig konsulent-bistand til unge, 2010
- Udvikling, digitalisering og øget samarbejde gennem Jobnet.dk, perioden 1. juli - 31. december 2010
- Metodeudvikling af virksomhedernes sociale ansvar, perioden 15. juni - 31. december 2010
- Forandringsteori og effektmåling på sygedagpengeområdet, 2010
- Partnerskabsaftale mellem Københavns Kommunes Beskæftigelses- og Integrationsudvalg og LO-Storkøbenhavn, perioden 1. august - 31. december 2010

Børne- og Ungdomsforvaltningen, BUF

- Sundhedshusene - socialt udsatte familier med anden etnisk baggrund end dansk, perioden 1. februar 2006 - 31. juli 2007
- Naturens former i Arkitekturen, 2010
- Overhuset, perioden 1. august 2008 - 31. december 2010
- De poetiske øjeblikke, perioden 1. januar 2007 - 31. december 2009

Kultur- og Fritidsforvaltningen, KFF

- Foreningsliv og Mentorskab – en foreningsmentor ved hånden fra første fod på dansk jord, perioden 1. december 2008 - 1. december 2010
- Etablering af niveaufri adgang samt handicptoiletter i eksisterende bygninger, perioden 1. oktober 2008 - 1. oktober 2010
- Njalsgården - tilgængelighed, perioden 1. oktober 2008 - 1. oktober 2010
- Opgørelse over udgifter i 2010 ved køb af refusionsgodkendte forestillinger af børneteater
- Pladsen ved indre By – Medborgerhus/Kulturhuset, perioden 27. marts 2006 - 21. september 2007
- Formidlingens ABC for biblioteker-udvikling af nye metoder til kulturformidling" fra Biblioteksstyrelsens udviklingspulje for folke- og skolebiblioteker for tilskudsperioden 1. marts 2009 - 31. maj 2010

- Børns biblioteker - skabelse af en ny professionsviden og –praksis, perioden 1. marts 2009 - 31. august 2010
- Et arbejde du kan leve af, perioden 1. januar 2008 - 31. december 2009

Socialforvaltningen, SOF

- Nordisk Musikcamp, perioden 2. november - 5. november 2009
- AF-KLARING, perioden 1. maj 2008 - 30. april 2010
- Hedelund bevæger sig., 2009
- Livingstone projektet, perioden 1. maj 2008 - 15. december 2010
- KnowProVip, perioden 1. oktober 2007 - 30. september 2009

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, SUF

- Udvikling og udbygning af samarbejde med de praktiserende læger gennem systematisk henvisning af patienter til sundhedscentre, perioden 1. januar 2009 - 31. december 2010
- Lighed i sundhed, perioden 15. april 2007 - 31. december 2009
- On-line hjemmesygepleje - Netbook til hjemmesygeplejen, perioden 1. juli 2009 - 31. maj 2010
- Review af forretningsgange og registreringssystemer vedr. Erhvervs- og Byggestyrelsens tilsagn om tilskud for projektet "Det gode Ældrelev – brugercentreret udvikling af livskvalitet på plejehjem"
- Det gode ældrelev - brugercentreret udvikling af livskvalitet på plejehjem, perioden 1. september 2008 - 30. april 2011
- Hjemmeplejen på Nørrebro-Mind IT, perioden 1. februar 2009 - 30. april 2010
- Borger - Pårørende – Personale, perioden 16. juni 2008 - 1. juli 2010
- Rygestop for ufaglærte og kortuddannede, perioden 1. februar 2009 - 31. januar 2010

Teknik- og Miljøforvaltningen, TMF

- Opgørelse over udbetalinger af driftssikring til kollegier for 2010
- Dogme Økologi - et omlægningsprojekt i København, perioden 1. januar 2006 - 31. december 2008
- Review af forretningsgange og registreringssystemer som har væsentlig betydning for Københavns Kommunes regnskabsføring vedrørende Erhvervs- og Byggestyrelsens tilsagn om tilskud for perioden 1. december 2009 - 1. december 2010 til "Senioraktion – velfærds teknologi og Social interaktion
- Danmark - Verdens bedste Cykelland, perioden 1. december 2009 - 1. februar 2011
- Strøggader – fase 1, perioden 1. januar 2007 - 31. december 2009
- Projektering af 1. etape af højklasset busløsning på Frederikssundsvej, 2010

Økonomiforvaltningen, ØKF

- Opgørelse af pensioner til tjenestemandspensionister, 2009
- Opgørelse af pensioner til tjenestemandspensionister, 2010

Tilknyttede enheder

I forbindelse med revisionen af kommunen er vi i henhold til separate aftaler med de enkelte enheder valgt som revisor for følgende:

- Metroselskabet I/S
- By og Havn I/S
- SSP-samarbejdet i Københavns Kommune
- Thorvaldsens Museum
- Københavns Bymuseum